

Imik-ja võõrdepõrsaste söötmise katsed ja tänane praktika

Varpo Vare , Ragnar Leming

EMÜ veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituut, söötmisteaduse
õppetool

08.09.2022

Sissejuhatus

- Põrsaste võõrutusjärgse kõhulahtisuse ennetamiseks ja kasvukiiruse säilitamiseks on siiani lubatud seakasvatustes kasutada kõrgendatud tsinkkoksiidi sisaldusega (2500 mg/kg söödas) ravimsöötasid
- Alates 2022. aasta teisest poolest ei ole EL-s enam lubatud tsinkkoksiidi ravimsöötade valmistamisel kasutada.
- Sellega võib kaasneda aga oht, et põrsaste võõrutusjärgse kõhulahtisuse raviks hakatakse rohkem kasutama antibiootikume
- Katse eesmärgiks oli/on uurida kuidas madala tsingisisaldusega prestarteri söötmine mõjutab põrsaste võõrutusjärgset kõhulahtisust ja kasvukiirust.

Metoodika

- Põrsatootmisfarm, kus põrsad võõrutati 25–28 päeva vanuselt
- Võõrdeosakondades kasvatati 65–75 elupäevani (kehamass 25–30 kg)
- Mõlemas katses osales kaks gruppi ristanpõrsaid (DxYL)
- Põrsastele söödeti võõrutuseelselt ja –järgselt (7p) kasvavimsööta ($\text{ZnO} = 2500 \text{ mg/kg}$) või tavasööta ($\text{ZnO} = 100 \text{ mg/kg}$)
- Võõrutuse järgselt 28-75 päeva said katsegrupid ühesugust startersööta, mis valmistati sama ettevõtte söödatehases
- Katsesigu kaaluti gruppidega üks kord nädalas või üle nädala:
  - leiti erinevate perioodide kasvukiirus,
  - registreeriti tervisenäitajatest võõrutusjärgse kõhulahtisuse esinemine ja ravimite manustamise vajadus.

Metoodika

Ravim- ja tavasööda toitaineline koostis

Toitained (%)	Ravimsööt	Tavasööt	Koostise erinevus
	Prestarter (ZnO 2500 mg/kg)	Prestarter (ZnO 100 mg/kg)	
Toorproteiin	18,50	18,00	+0,50
Toorrasv	4,50	5,50	-1,00
Toorkiud	2,70	3,00	-0,30
Toortuhk	5,50	5,75	-0,25
Lüsiin	1,35	1,35	0,00
Metioniin	0,50	0,48	-0,02
Kaltsium	0,73	0,75	+0,02
Naatrium	0,26	0,27	+0,01
Fosfor	0,72	0,72	0,00

Tulemused ja arutelu

16.06-05.08 2021 suvine katse

- Ravimsööda katsegrupi pörsaste keskmine kehamass suvise katse algul oli 7,0 kg ja 50 päeva pärast katse lõpus 28,8 kg.
- Tavasööda katsegrupi vastavad näitajad 44 päevasel perioodil olid 7,3 ja 28,0 kg.
- Ööpäevane juurdekasv ravimsööda grupil katse alguses 190 g - 41päeva vanuselt ja 750 g – 75 päeva vanuselt. **50 päeva keskmine juurdekasv 436 g ööpäevas.**
- Tavasööda katsegrupi vastavad näitajad 225 g – 36 päeva vanuselt ja 730 g – 72 päeva vanuselt. **44 päeva keskmine juurdekasv 470 g ööpäevas.**
- Tavasööda grupis kasvasid kõik võõrdepörsad hästi, võõrutusjärgset kõhulahtisust ei esinenud ja ravi ükski loom ei vajanud.

Tulemused ja arutelu

24.09-12.11. 2021 sügisene katse (põrandaküttega)

- Ravimsööda katsegrupi porsaste keskmine kehamass suvise katse algul oli 5,5 kg ja 49 päeva pärast katse lõpus 26,5 kg (75 päeva),(22,5kg-68 päeval)
- Tavasööda katsegrupi vastavad näitajad 42 päevasel perioodil olid 6,8 ja 23,5 kg. (68 päeva)
- Ööpäevane juurdekasv ravimsööda grupil katse alguses 120 g – 33 päeva vanuselt ja 565 g – 75 päeva vanuselt. **49 päeva keskmine 436g ööpäevas.**
- Tavasööda katsegrupi vastavad näitajad 148 g – 33 päeva vanuselt ja 648 g – 68 päeva vanuselt. **42 päeva keskmine 397g.**
- Tavasööda grupis kasvasid kõik võõrdepõrsad hästi, võõrutusjärgset kõhulahtisust ei esinenud ja ravi ükski loom ei vajanud. Üks songaga loom eraldati, mis aga kogu grupi keskmisi näitajaid oluliselt ei mõjutanud.

Tulemused ja arutelu

- **18.02-02.04. 2022 talvine katse tavasöödaga. (põrandaküttega)**

Katsegruppide 16 +16 pörsaste keskmine kehamass talvise katse algul oli, võõrutus vanus 28päeva - 7,1kg ja võõrutus vanus 25päeva- 5,8 kg ja 49 päeva pärast katse lõpus 29,12 kg (77 päeva),(28,37kg-74 päeval)

- Ööpäevane juurdekasv vanemal grupil katse alguses 183 g – 42 päeva vanuselt ja 750 g – 77 päeva vanuselt. **49 päeva keskmine 449g ööpäevas.**

- Nooremal grupil vastavad näitajad 183 g – 39 päeva vanuselt ja 800 g – 74 päeva vanuselt. **42 päeva keskmine 460g.**

- Mõlemas grupis kasvasid kõik võõrdepörsad hästi, võõrutusjärgset kõhulahtisust ei esinenud ja ravi ükski loom ei vajanud..

Tulemused ja arutelu

- **22.04-03.06. 2022 kevad katse tavasöödaga. (osa aega põrandaküttega- kuni 20.05)**

Katsegrupid 23 +23 pörsaste keskmine kehamass kevad katse algul oli, (võõrutus vanus mõlemas grupis 27päeva) - 7,8kg ja 7 kg ja 41 päeva pärast katse lõpus vastavalt 28,3 kg 24,4kg

- Ööpäevane juurdekasv 1 grupil katse alguses 236 g – 34 päeva vanuselt(9,4kg) ja 726 g – 68 päeva vanuselt. **41 päeva keskmine 500g ööpäevas.**

- Teisel grupil vastavad näitajad 180 g – 34 päeva vanuselt(8,2kg) ja 583 g – 68 päeva vanuselt. **41 päeva keskmine 424g.**

- Võõrutusjärgset kõhulahtisust ei esinenud ja ravi ükski loom ei vajanud. Põranda küte välja lülitamine tervise fooni ei mõjutanud. Teisel grupil madalam keskmine ööpäevane juurdekasv

Tulemused ja arutelu

- 10.06-18.07. 2022 suvine katse (ravi vajadus)

kuup	vanus	vp arv	mass	ööp/jk	Võõrut 08.06. 26 pä. keskm kaal
10.06.2022	28	27	224		8,29
16.06.2022	34	27	226	0,01g/6pä	8,3
22.06.2022	40	27	268	259g/6pä	9,9
		1korje	9,9		
		26	258,1		
04.07.rohi		kuum aeg			
08.07.2022	56	26	426	403g/16pä	16,38
		1korje	17kg		
		25	409		
		kuum aeg			
18.07.2022	66	25	556	588g/10pä	22,4
					371g/38pä
		teise farmi 19.07.22			

Tulemused ja arutelu

- **22.07-30.08. 2022** suvine katse.(ravi osakonnas ei vajatud)

kuup	vanus	v6 vp arv	mass	ööp/jk	Võõrut 20.07. keskm kaal	26 pä.
22.07.2022	28	12rem 24	80 180		6,6 7,5	
28.07.2022	35	12 24	102 210	305g/6pä 208g/7pä	8,5 8,75	
05.08.2022	42	12 24	129 264	321g/7pä 321g/7pä	10,75 11	
					kuum aeg	33-35
12.08.2022	49	12 24	168 343	464g/7pä 470g/7pä	14 14,2	
					kuum aeg	33-35
19.08.2022	56	12 24	219 447	607g/7pä 619g/7pä	18,25 18,6	
26.08.2022	63	12 24	264 544	535g/7pä 577g/7pä	22 22,6	kuum aeg 33
30.08.2022	67	12 24	304 614	833g/4p 729g/4p	25,3 25,6	479g/39pä 464g/39pä

Kokkuvõte

- Väga heade söötmis-, pidamis- ja hügieenitingimuste puhul saab võõrdepõrsaste terviseprobleeme vältida ka ravimsööta kasutamata.
- Pidevalt halvad tingimused võivad tekitada võõrdepõrsastel kroonilist stressi ja kurnata liigselt organismi immuunsüsteemi
- Kvaliteetne sööt ja puhas joogivesi kogu karjale tagab ka tugevama immuunsuse.
- Loomade heaolu jälgimine ja selle tagamine tootmises aitab vähendada ravimite ja ravimsöötade vajadust seakasvatuses.

Täna tähelepanu eest !

